

Sygn. akt *INs 563/12*

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

**Przewodniczący: SSR Leszek Kawecki**

**Protokolant: Paulina Krawczuk**

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2015 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z wniosku **R. S. i H. S.**

przy uczestnictwie (...) **Spółki Akcyjnej w K.**

o ustanowienie służebności przesyłu

**postanawia:**

**I/** oddalić wniosek;

**II/** zasądzić od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika postępowania kwotę **257 zł** tytułem zwrotu kosztów postępowania;

**III/** nakazać wnioskodawcom R. S. i H. S. uiścić solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę **6 499,26 zł** tytułem części wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

początek tekstu

[Przewodniczący 00:07:35.633] Wnioskodawcy R. S. i H. S. wnieśli o ustanowienie na stanowiących ich własność nieruchomościach położonych w D. obejmujących działkę gruntu numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą numer (...) oraz działkę gruntu numer (...), dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą numer (...) na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego w postaci linii energetycznej wysokiego napięcia, zlokalizowanej na tych działkach, służebności przesyłu polegającej na utrzymaniu linii energetycznej oraz prawie do jej konserwacji i napraw według oznaczeń, które znajdują się na mapie sporządzonej przez powołanego przez Sąd biegłego geodetę, a także o zasądzenie od uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej w K. solidarnie kwoty 222.680 złotych tytułem wynagrodzenia za ustanowienie tej służebności. Na uzasadnienie wniosku wnioskodawcy podali, że są właścicielami opisanej w żądaniu wniosku nieruchomości, a przez teren tych nieruchomości przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia należąca do uczestnika postępowania. Podali, że ze względu na koszt oraz brak interesu publicznego w likwidacji lub przysunięciu tej linii energetycznej zasadne jest unormowanie stanu prawnego, poprzez ustanowienie służebności przesyłu, do czego wzywali uczestnika postępowania. Podnieśli także, że uczestnik postępowania nie mógł zasilić tej służebności, albowiem do 1990 roku zasiedzenie służebności mogło nastąpić tylko na rzecz Skarbu Państwa, przy tym uczestnik postępowania nie udowodnił, iż prawo to zostało na niego przeniesione przez Skarb Państwa. W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku w całości oraz obciążenie wnioskodawców kosztami postępowania, w tym zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 257 złotych. Motywując swoje stanowisko przyznał, że na przedmiotowych nieruchomościach posadowione są następujące urządzenia energetyczne: na działce numer (...)

słupów wsporczych napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia L-678 biegnącej wzdłuż granicy działki, która to linia została wybudowana przed 1945 rokiem, a w 1977 roku został przeprowadzony jej remont kapitalny, na działce numer (...) słupy wsporcze linii średniego napięcia L-630 biegnącej wzdłuż granicy działki wybudowanej przed 1945 rokiem, przy czym w 1982 roku wykonane zostało dowiązanie tej linii z linią L-678. Dodał, że linie te zostały przez niego przejęte na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1946 roku o majątkach opuszczonych i ponemieckich. Zarzucił następnie, że co do tych urządzeń nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu z opisanych urządzeń, bowiem jego poprzednicy prawni korzystali od co najmniej 30 lat, a tym samym działali w dobrej wierze. Natomiast wskazał, że spółka powstała w kwietniu 2009 roku z połączenia spółek prawa handlowego stanowiących własność Skarbu Państwa, a nie Państwowych Zakładów (...), (...) S.A jest natomiast następcą prawnym byłego zakładu (...) S.A., który powstał z przekształcenia byłego przedsiębiorstwa państwowego. Podkreślił, że bezspornym pozostaje, że od dnia 1 lutego 1989 roku będąc zarządcą mienia państwowego nie wykonywał żadnych praw dla siebie tylko na rzecz Skarbu Państwa, nie zmienia to jednak faktu, że korzystanie z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej prowadziło do zasiedzenia tych służebności przez Skarb Państwa. Nadto podniósł, że przejście posiadania nastąpiło w trybie art. 176 par. 1 Kodeksu cywilnego, w konsekwencji zatem może zaliczyć okres samoistnego posiadania Skarbu Państwa przed 1 lutego 1989 roku. Zaznaczył również, że nawet zakładając, że termin zasiedzenia służebności zaczął biec dopiero od dnia 1 lutego 1989 roku, oraz mając na uwadze jego dobrą wiarę, zasiedzenie służebności nastąpiło z dniem 31 stycznia 2009 roku. Poza podniesionym zarzutem zasiedzenia zakwestionował także samo żądanie ustanowienia służebności przesyłu oraz wysokość żądanego wynagrodzenia. W ocenie Sądu wniosek nie jest zasadny i nie może być uwzględniony. W pierwszym rzędzie należy podkreślić, że na podstawie wydruku z internetowej wyszukiwarki elektronicznych ksiąg wieczystych Sąd ustalił, że wnioskodawcy R. S. i H. S. są właścicielami nieruchomości położonej w D. przy ulicy (...), składającej się między innymi z działki gruntu numer (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Dzierżonowie prowadzi księgę wieczystą numer (...) oraz nieruchomości położonej w D. składającej się z działki gruntu numer (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Dzierżonowie prowadzi księgę wieczystą numer (...). Z dokumentów w postaci wypisów z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z dnia 17 czerwca 2011 roku, wyrysów ze zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z dnia 15 stycznia 2011 roku, map sytuacyjnych, wydruku z ewidencji środków trwałych oraz protokołu przekazania do eksploatacji z dnia 11 października 1974 roku, z 19 grudnia 1977 roku, a także opinii pisemnej biegłych sądowych J. Ś. z dnia 7 października 2013 roku i M. S. z dnia 5 stycznia 2015 roku wynikało natomiast, że działka gruntu numer (...) jest częściowo zabudowana budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi, przez teren tej działki, a dokładnie przez jej niezabudowaną część oznaczoną jako działka numer (...) przebiega linia napowietrzna średniego napięcia 20 kilowolt, oznaczona w dokumentach uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej w K. symbolem L-630, odcinek tej linii przebiegający przez przedmiotową działkę ma długość około 281,9 metra, linia ta została przy tym wybudowana przed 1945 rokiem, a w 1982 roku została poddana gruntownemu remontowi, pełniąc funkcję dowiązania do linii L-678. Sąd ustalił również, że linia zabudowana jest, zbudowana jest z użyciem żerdzi żelbetowych różnych typów i biegnie praktycznie na całej długości przez niezabudowaną część działki wzdłuż ulicy (...). Na działce numer (...) posadowione są również 4 słupy linii L-630, z kolei przez teren niezabudowanej działki gruntu numer (...) przebiega linia napowietrzna średniego napięcia 20 kilowolt oznaczona w dokumentach uczestnika postępowania symbolem L-678. Odcinek tej linii przebiegający przez przedmiotową działkę ma długość około 552,55 metra. Linia ta również została wybudowana przed 1945 rokiem, a w 1977 roku poddana została gruntownemu remontowi. Linia zbudowana jest z użyciem żerdzi żelbetowych różnych typów i biegnie praktycznie na całej długości wzdłuż zachodniej granicy działki w niewielkiej odległości od granicy posesji. Na działce numer (...) posadowionych jest przy tym 7 słupów jednożerdziowych przelotowych linii L-678. Sąd ustalił ponadto, że w dniu 29 grudnia 1976 roku potwierdzono przejęcie do użytkowania tych linii przez ówczesny Zakład (...). Linie te zostały zaewidencjonowane i przyjęte na stan przedsiębiorstwa energetycznego, jako środek trwały. Przedmiotowe linie energetyczne są przy tym w dalszym ciągu użytkowane przez uczestnika postępowania. Ze zgromadzonych natomiast w sprawie dokumentów w postaci, między innymi zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 19 sierpnia 1948 roku, zarządzenia numer 231 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku, zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 czerwca 1968 roku, pisma Zakładów (...) we W. z dnia 29 czerwca 1976 roku, zarządzenia numer 47/O. Ministra Energetyki i Energii Atomowej z dnia 9 czerwca 1976 roku, zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki

z dnia 22 kwietnia 1985 roku, zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 roku z załącznikiem, zarządzenia numer 26/O./89 Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku, aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego z dnia 20 lipca 1993 roku, zarządzenia numer 197/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca 1993 roku wraz z załącznikiem, oraz odpisu pełnego z rejestru przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego wynikało, że istniejące obecnie przedmiotowe linie energetyczne stanowią kontynuację pierwotnie posadowionych na gruncie linii poniemieckich przejętych przez Skarb Państwa, a zarządzanych przez Zjednoczenie (...) pod O. W. z dnia 19 sierpnia 1948 roku, kiedy to zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu powołano przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zjednoczenie (...) z siedzibą we W.. Następnie utworzone zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) przejęte zostały Zakłady (...) z siedzibą we W. na podstawie zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku. W wyniku połączenia Zakładów (...) i Zakładów (...) zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 9 czerwca 1976 roku, ostatnio wymienione przedsiębiorstwo przejęło zadania i majątek obu podmiotów. Przekształcone zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 22 kwietnia 1985 roku przedsiębiorstwo państwowe o nazwie Z. (...) z siedzibą w P. zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 roku podzielone zostało na odrębne przedsiębiorstwa według istniejących wcześniej w jego ramach zakładów. W ten sposób przedmiotowe linie energetyczne przejęte zostały do eksploatacji przez przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W., powołane zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku. Na bazie tego przedsiębiorstwa aktem przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dnia 20 lipca 1993 roku, sporządzonym w oparciu o zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca 1993 roku utworzono jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o tej samej nazwie, wpisaną do rejestru handlowego postanowieniem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 1 września 1993 roku. Na mocy tego zarządzenia nowo powstała spółka pod firmą Zakład (...) Spółka Akcyjna w W., wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w W. z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) Spółkę Akcyjną w W.. Zgodnie z treścią zapisów załącznika do tego zarządzenia przedmiotowa, przedmiotowe linie weszły w skład składników majątkowych przekazywanych do (...) Spółki Akcyjnej w W. po powstaniu na terenie kraju w wyniku przekształceń przedsiębiorstw państwowych innych przedsiębiorstw energetycznych najczęściej w formie spółek prawa handlowego, które następnie na przestrzeni kolejnych lat ulegały przekształceniu w oparciu o przepisy kodeksu spółek handlowych, na przykład poprzez przejęcie, połączenie czy też podzielenie danych spółek, w ramach tych przekształceń następowało przyjmowanie lub też wydzielanie przez poszczególne podmioty majątku nowo utworzonych spółek. W 2004 roku w wyniku połączenia spółek prawa handlowego, stanowiących własność Skarbu Państwa, między innymi Zakładu (...) Spółki Akcyjnej powstała (...) Spółka Akcyjna, która następnie podlegała kolejnym przekształceniom. Obecnie następcą prawnym (...) Spółki Akcyjnej jest uczestnik postępowania (...) Spółka Akcyjna w K.. Wreszcie w niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, że pismem z dnia 30 września 2011 roku wnioskodawcy wzywali uczestnika postępowania do uregulowania korzystania przez niego z należących do nich działek gruntu, jednak uczestnik nie wyrażał gotowości do zawarcia stosownej umowy, o czym świadczy stanowisko zawarte w piśmie z dnia 26 października 2011 roku. Przechodząc zaś do oceny zasadności wniosku Sąd uznał, że kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało ustalenie czy podniesiony przez uczestnika postępowania zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu jest zasadny. W takim bowiem przypadku wnioski nie mogły zostać uwzględnione, gdyż uczestnikowi postępowania przysługuje już służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu. W orzecznictwie obecnie ugruntowany jest pogląd, że służebność przesyłu bądź też służebność gruntowa odpowiadająca treści służebności przesyłu, mogą być nabyte przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia. Zgodnie bowiem z przepisami art. 292 Kodeksu cywilnego służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym w takim wypadku stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie. Według natomiast przepisu art. 352 par. 1 Kodeksu cywilnego, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Warunkiem zasiedzenia tego rodzaju służebności jest więc korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego z trwałego i widocznego urządzenia. Nie trzeba dowodzić, że urządzenia zainstalowane przez przedsiębiorcę przesyłowego na cudzym gruncie, spełniają wymagania trwałego i widocznego urządzenia. Nie ma zatem przeszkód do uznania przedsiębiorcy przesyłowego, który korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tych służebności, a nie ma tytułu prawnego do władania przedmiotową nieruchomością, za posiadacza takich służebności. Co istotne, judykatura dopuszczała taką możliwość

jeszcze przed nowelizacją Kodeksu cywilnego dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dziennik Ustaw numer 116 pozycja 731, która z dniem 3 sierpnia 2008 roku wprowadziła do polskiego systemu prawnego służebność przesyłu. Przyjmowano wówczas bowiem możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 roku II CSK 626/12 LEX numer 1341262, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13 OSNC 2013 numer 12 pozycja 139, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 roku II CSK 389/08 LEX numer 484715, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 roku III CZP 89/08 LEX numer 458125, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2006 roku II CSK 112/06 LEX numer 193240. W konsekwencji w odniesieniu do tego rodzaju służebności należy wyraźnie oddzielić dwie konstrukcje, służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu, która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 roku oraz służebność przesyłu. Oba prawa mają analogiczną treść oraz pełnią takie same funkcje, co jednak nie oznacza, że można je utożsamiać. Odmierna jest bowiem ich podstawa prawna, w pierwszym przypadku są to przepisy art. 145 Kodeksu cywilnego i art. 292 Kodeksu cywilnego, drugim zaś przepisy art. 305(1) do 305(4) Kodeksu cywilnego. Tak w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13 OSNC 2013 numer 12 pozycja 139, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 roku IV CSK 30/13 lex numer 1389012. W odniesieniu do konstrukcji służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu należy wskazać, że zgodnie z konstytucyjną zasadą podziału władzy artykuł 10 Konstytucji RP Sądy i Trybunały powołane są do stosowania prawa stanowionego przez władzę ustawodawczą działając na podstawie Konstytucji oraz ustaw artykuł 178 ustęp 1 Konstytucji RP. Wykształcona przez praktykę konstrukcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu miała więc ze swej natury charakter interpretacyjny. Jej celem i rezultatem było ustalenie treści norm prawnych wyrażonych w przepisach o służebnościach gruntowych w odniesieniu do stanów faktycznych związanych z urządzeniami przesyłowymi. Biorąc pod uwagę konstytucyjne kompetencje władzy sądowniczej opisana praktyka miała charakter rekonstrukcyjny, nie polegała zaś, co nie wymaga szerszego wyjaśnienia, na tworzeniu prawa. Z perspektywy systemu prawa wprowadzenie przepisów artykułu 305(1) do 305(4) Kodeksu cywilnego oznaczało więc przede wszystkim uszczegółowienie obowiązujących unormowań i nie wiązało się z wprowadzeniem norm prawnych odbiegających znacznie od norm obowiązujących wcześniej w ramach ogólnej regulacji służebności gruntowych, tak w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13 OSNC 2013 numer 12 pozycja 139, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 roku II CSK 626/12 LEX numer 1341262. Nie ma przy tym mowy, aby przyjęta w tym zakresie interpretacja obowiązujących przed wprowadzeniem instytucji służebności przesyłu przepisów artykułu 285 Kodeksu cywilnego była niewłaściwa i miała charakter rozszerzający. Należy bowiem wskazać, że w pełni odpowiadała ona literalnemu brzmieniu przepisu artykułu 285 paragraf 1 Kodeksu cywilnego, gdyż służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu mieści się w zakresie uprawnień i obowiązków stron opisanego w tym przepisie stosunku prawnego. Jedyny problem interpretacyjny dotyczył tego, że w przypadku opisywanego rodzaju służebności nie była wyraźnie wyodrębniona nieruchomości władnąca. W orzecznictwie i doktrynie słusznie jednak zauważono, że w skład przedsiębiorstwa przesyłowego wchodzi zarówno nieruchomości jak i sieci oraz inne urządzenia przesyłowe, a sieci przesyłowe stanowią składnik przedsiębiorstwa i stają się elementem dołączonego z nim systemu, ma on więc funkcjonalny związek z innymi urządzeniami tej samej sieci, posadowionymi na innej nieruchomości bez względu na jej usadowienie względem nieruchomości obciążonej. W związku z tym przyjęto, że właśnie ten funkcjonalny związek urządzeń przesyłowych z siecią przesyłową wchodzącą w skład przedsiębiorstwa, a tym samym z nieruchomością wchodzącą również w skład przedsiębiorstwa pozwala na stosowanie przepisów artykułu 285 Kodeksu cywilnego do ustanowienia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego bez potrzeby wskazywania i określania nieruchomości władnącej, tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 roku V CSK 321/12 lex numer 1381040. Należy jednocześnie podkreślić, że zakres ograniczenia prawa własności na podstawie zarówno służebności przesyłu, jak i służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu jest taki sam. Każda z tych instytucji spełnia przy tym wymagania proporcjonalności wynikające z artykułu 31 ustęp 3 Konstytucji RP. Wskazane rozwiązania opierają się bowiem na ograniczeniu zakresu konstytucyjnej ochrony prawa własności, artykuł 21 ustęp 2 i artykuł 64 Konstytucji RP w zakresie koniecznym dla ochrony praw innego podmiotu przedsiębiorcy przesyłowego, równocześnie zaś prowadzenie instytucji służebności przesyłu nie pociąga za sobą naruszenia zaufania do przewidywalności działań ustawodawcy, który jedynie w ten sposób uszczegółowił

swoją wcześniejszą regulację wyinterpretowaną z obowiązujących wcześniej przepisów, co do służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, tak w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13 OSNC 2013 numer 12 pozycja 139. Koncepcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu odpowiada także wymaganiom wynikającym z artykułu 2 Konstytucji RP. W tym kontekście należ zwrócić uwagę, że nie narusza ona zasady niedziałania prawa wstecz, wyprowadzonej z tego przepisu w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego oraz wyrażonej w przepisie artykułu 3 Kodeksu cywilnego. Należy pamiętać, że celem tej zasady jest ochrona podmiotów prawa przed skutkami nieprzewidywalnych działań ustawodawcy. Równocześnie wskazana zasada powinna być odczytywana zarówno w kontekście treści i celu ocenianego przepisu, jak i szerszego kontekstu norm konstytucyjnych. Innymi słowy stwierdzenie, że dany przepis ma charakter retroaktywny zawsze wymaga wzięcia pod uwagę jednostkowych uwarunkowań, jakie wiążą się z nim w systemie prawa. Biorąc pod uwagę, że wejście w życie przepisów artykułu 305(1) do 305(4) Kodeksu cywilnego nie spowodowało istotnych zmian w sferze prawnej właścicieli nieruchomości, na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe, sytuacja ta nie mogłaby być porównywalna ze skutkami wprowadzenia nowego prawa rzeczowego. Z tej przyczyny traktowanie instytucji służebności przesyłu jako nowego prawa w rozumieniu zasady niedziałania prawa wstecz jest za daleko idące, biorąc pod uwagę funkcjonowanie na podstawie poprzedniego stanu prawnego konstrukcji służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, tak w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku III CZP 18/13 OSNC 2013 numer 12 pozycja 139. Warto też zauważyć, że wykładnia przepisów artykułu 285 Kodeksu cywilnego w przedmiocie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu oraz dopuszczenie możliwości jej zasiedzenia nie powodowały, że ochrona prawa własności była iluzoryczna. Korzystanie bowiem z urządzenia przesyłowego znajdującego się na cudzej nieruchomości stanowi dla jej właściciela, jak się powszechnie i zgodnie w doktrynie i judykaturze twierdzi, wyraźne ostrzeżenie przed działaniem osób, które korzystając z takich urządzeń mogą doprowadzić do uzyskania odpowiednich praw, zwłaszcza służebności gruntowych. Długotrwałe tolerowanie przez właścicieli takich działań usprawiedliwia usankcjonowanie ukształtowanego i stabilnego stanu faktycznego przez obciążenie nieruchomości służebnością. Skoro bowiem właściciel nieruchomości przez długi czas nie korzysta z odpowiedniej ochrony swojego prawa, to musi się liczyć z możliwością ograniczenia jego uprawnień. Jeżeli więc wcześniej nie dbał o swoje interesy w tym zakresie, to nie może obecnie powoływać się na fakt, że nie może skorzystać z instytucji służebności przesyłu w wyniku zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Swoją beczynnością sam do tego doprowadził. Przeciętny obywatel zawsze zdaje sobie sprawę z tego, że tolerowanie ingerencji osób trzecich w jego prawo własności musi w perspektywie czasu rodzić ograniczenia tego prawa i w związku z tym powinien dbać o zapobieżenie takiej sytuacji. Oznacza to, że zarówno konstrukcja służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jak i dopuszczalność jej zasiedzenia mają podstawy w ustawie, a przy tym nie zachodzi sprzeczność tej instytucji prawnej z Konstytucją RP. Jak wskazano już wyżej przepis artykułu 292 Kodeksu cywilnego stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym w takim wypadku stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie. Według natomiast przepisów artykułu 172 Kodeksu cywilnego w ich pierwotnym brzmieniu posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat 10 jako posiadacz samoistny, chyba, że uzyskał posiadanie w złej wierze, a po upływie lat 20 posiadacz nieruchomości nabywa jej własność choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przepis ten został zmieniony w dniu 1 października 1990 roku na mocy przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, dziennik ustaw numer 55 pozycja 321 ze zmianami. Kiedy to wydłużono termin zasiedzenia w przypadku posiadacza, który zyskał posiadanie w dobrej wierze do 20 lat, natomiast w pozostałych wypadkach do 30 lat. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z przepisem artykułu 9 ustawy nawiązującej do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy, a dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Oznacza to, że do przypadków zasiedzenia, które nastąpiły przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, czyli dniem 1 października 1990 roku mają zastosowanie dziesięcioletni i dwudziestoletni okresy posiadania przewidziane w przepisach artykułu 178 Kodeksu cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed tą datą, tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1993 roku II CRN 89/93 LEX numer 110583. W pierwszym rzędzie należało w związku z tym ustalić, czy uczestnik postępowania był posiadaczem służebności w dobrej, czy w złej wierze. W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy nie sposób przyjąć, że poprzednicy prawni uczestnika postępowania pozostawali w usprawiedliwionym

przekonaniu, iż przysługiwało im prawo do użytkowania działek stanowiących obecnie własność wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym służebności. Stąd też uczestnik postępowania nie dysponując tytułem upoważniającym jego poprzedników prawnych do korzystania w zakresie służebności z nieruchomości wnioskodawców nie może być uznany za pozostającego w dobrej wierze. W tym przypadku poprzednik prawny uczestnika postępowania, czyli Skarb Państwa wszedł w posiadanie tej służebności w złej wierze. W rozpoznawanej sprawie nie budzi też wątpliwości, że obie linie średniego napięcia, których elementami są słupy wsporcze znajdujące się na działkach wnioskodawców o numerach 817/2 i 640 były wybudowane przed rokiem 1945, a remonty tych linii przeprowadzono w latach 70 i 80 XX wieku. Znamienne przy tym było, że w dniu 29 grudnia 1976 roku potwierdzono przyjęcie do użytkowania wyżej wymienionych linii średniego napięcia przez ówczesny Zakład (...), linie te zostały zaewidencjonowane i przyjęte na stan przedsiębiorstwa energetycznego jako środek trwałe. Uznać zatem należało, że data 29 grudnia 1976 roku stanowi najpóźniejszą datę początkową biegu terminu zasiedzenia służebności dla obu linii, albowiem od tego momentu poprzednicy prawni uczestnika postępowania, w tym Skarb Państwa eksploatowali je i konserwowali, a tym samym posiadali. W przedmiotowej sprawie przedsiębiorstwo państwowe przed dniem 1 lutego 1989 roku wykonywało władztwo mogące doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej choć na rzecz jednolitego funduszu władzy państwowej, a po dniu 1 lutego 1989 roku dla siebie we własnym imieniu. Zaliczenie posiadania poprzednika, w tym przypadku Skarbu Państwa jest możliwe jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania tak jak w tym przypadku. Osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 roku miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć też w wyniku zasiedzenia własności nieruchomości Skarbu Państwa może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 roku, jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania. Nie ulega wątpliwości, że posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostaje posadowione było posiadaniem w rozumieniu artykułu 352 Kodeksu cywilnego i mogło prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, artykuł 292 Kodeksu cywilnego w związku z artykułem 172 Kodeksu cywilnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 roku mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć także w drodze zasiedzenia własności nieruchomości, ani ograniczonych praw rzeczowych może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 1 lutego 1989 roku doliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty. Stanowisko to wyrażone zostało w szczególności właśnie w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych i innych przedsiębiorstw przesyłowych, które do dnia 1 lutego 1989 roku korzystały ze służebności przesyłu w ramach zarządu mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, a więc w istocie były dzierżycielami w rozumieniu artykułu 338 Kodeksu cywilnego, co uniemożliwiało im, podobnie jak artykuł 128 Kodeksu cywilnego, nabycie na swoją rzecz własności, ani innych praw rzeczowych, tak między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 roku I CSK 11/05, z dnia 10 kwietnia 2008 roku IV CSK 21/08, z dnia 18 grudnia 2008 roku I CSK 171/08 OSNC 2010 rok, zeszyt pierwszy numer 15, pozycja 15 i z dnia 10 grudnia 2010 roku III CZP 108/10 niepublikowane oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2005 roku V CSK 680/04 i z dnia 31 maja 2006 roku IV CSK 149/05 niepublikowane. Uczestnik postępowania zgodnie z artykułem 176 Kodeksu cywilnego wykazał, że po dniu 1 lutego 1989 roku nastąpiło przeniesienie na niego posiadania służebności przez Skarb Państwa, Sąd zważył więc, że uczestnik mógł doliczyć do okresu biegu terminu zasiedzenia służebności okres samoistnego posiadania służebności przez poprzednika prawnego będącego przedsiębiorstwem państwowym. W niniejszej sprawie zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki wynikające z treści artykułu 292 Kodeksu cywilnego, a w tym okresie nie nastąpiło przerwanie trzydziestoletniego jego terminu zasiedzenia, wobec czego Sąd uznał, że najpóźniej z dniem 29 grudnia 2006 roku uczestnik postępowania nabył służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, albowiem udowodnił, iż w tej dacie 30 lat wcześniej przedmiotowe urządzenia przesyłowe były eksploatowane. Wnioskodawcy przed upływem okresu zasiedzenia nie wnieśli powództwa o wynagrodzenie za wykonywanie służebności gruntowej, a zatem nie przerwali zasiedzenia służebności na zasadzie nieodpłatności. Przesądowe wezwanie do ustanowienia służebności do wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości zostało bowiem zgłoszone przez nich dopiero dnia 30 września 2011 roku. Skoro natomiast uczestnik postępowania przejął wskazaną służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, to nie jest możliwe ustanowienie żądanej we wniosku służebności przesyłu, co skutkuje oddaleniem wniosku. Z tych wszystkich względów na podstawie powołanych przepisów orzeczono, jak w punkcie 1 postanowienia. Mając na uwadze, że interesy uczestników postępowania w niniejszej sprawie były sprzeczne, a wniosek wnioskodawcy został

w całości oddalony Sąd obciążył ich obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz uczestnika postępowania stosownie do przepisu artykułu 520 paragraf 3 zdanie 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Według bowiem tego przepisu, jeżeli interesy uczestników są sprzeczne Sąd może obłożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. W świetle przepisów artykułu 98 paragraf 3 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z artykułem 99 Kodeksu postępowania cywilnego i artykułem 13 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego do kosztów postępowania poniesionych w rozpoznawanej sprawie przez uczestnika postępowania niepodlegających zwrotowi należało zaliczyć wynagrodzenie jego pełnomocnika w kwocie 240 złotych, paragraf 7 punkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, tekst jednolity dziennik ustaw z 2013 roku pozycja 490 i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych, co daje łącznie kwotę 257 złotych. W tych okolicznościach na podstawie przytoczonych przepisów orzeczono, jak w punkcie drugim postanowienia. Skarb Państwa w niniejszej sprawie poniósł tymczasowo część wydatków na wynagrodzenie biegłych w łącznej kwocie 6.659 złotych 26 groszy. Stosownie zaś do przepisów artykułu 113 ustęp 1 i 2 w związku z artykułem 83 ustęp 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wydatkami tymczasowo poniesionymi przez Skarb Państwa Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży strony przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu postępowania, czyli w tym przypadku przepisu artykułu 520 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego. Z podanych wyżej względów wskazanymi wydatkami należało obciążyć wnioskodawców, których wnioski zostały w całości oddalone. Mając zaś na uwadze, że wnioskodawcy uścili opłatę od wniosków w kwocie 200 złotych zamiast należnej w kwocie 40 złotych, po zaliczeniu kwoty 160 złotych na poczet wydatków Skarbu Państwa do zapłaty przez wnioskodawców pozostała kwota 6.499 złotych 26 groszy, dlatego też w oparciu o wskazane przepisy orzeczono, jak w punkcie trzecim.

[koniec części 00:44:31.823]